

Døvstumme lovovertrædere

i social-psykiatrisk belysning. II.

Af JØRGEN REMVIG og G. K. STÜRUP.

(Fortsat)

I betragtning af det ringe antal døvstumme, der her i landet er straffede, ialt fandtes kun 32 tilfælde (Remvig & Stürup, 1956) er det påfaldende, at 5 af disse er havnet i psykopatforvaring.

Psykopatforvaring.

Nr. 28.

A. er en 45-årig mand, der 33 år gl. blev straffet med 80 dages fængsel og betinget benådet for uterlighed overfor en 6-årig pige, og ved anden dom anbragt i psykopatforvaring for at have behandlet 4 piger i alderen fra 9—12 år uterligt. Allerede i denne sag ser man de praktiske vanskeligheder, den differentierede moderne retspleje medfører i tilfælde, hvor den anklagedes mulighed for at følge med i, hvad der foregår, er begrænset som i disse tilfælde. Da retslægerådets erklæring, der anbefalede psykopatforvaring, var forelagt i retten, viste det sig, at det ikke var lykkedes tolken, der var lærer ved døvstummeinstituttet, at forklare erklæringen m. v. for den pågældende. Da hans tidligere læremester erklærede sig villig til at tage sig af ham, forsøgte forsvareren at få ham ikendt almindelig straf, således at han derefter kunne være under „betryggende og sikkert opsyn“ hos læremesteren. Det kunne yderligere oplyses, at hjemmet for døvstumme mænd var villigt til at modtage forvarede under forsyrg, men kun på prøve, idet man ikke turde påtage sig det fulde ansvar for hans handlinger. Man betingede sig at stå frit med hensyn til at få ham fjernet fra hjemmet, hvis der skulle forefalde „uheldigheder“ af lignende art som før den sidste sag.

Efter ny forelæggelse udtaler retslægerådet nu, at sikkerheden ved anbringelse i privathjem snarere måtte anses for ringere end ved anbringelse på døvstummeinstituttet, og mente, at en iagttagelse, der førte til en rigtig vurdering af kastrationsspørgsmålet, bedst ville kunne gennemføres i psykopatforvaringsanstalten. Det var yderligere oplyst, at han i den seneste tid var blevet en del sløv, og hukommelsen var gået tilbage.

Anbragt i psykopatforvaringsanstalten var han stilfærdig, høflig, men det lykkedes ikke at få ham til at læse, når man skrev til ham. Han tog det hen til vinduet, stod og stirrede på det, hvorefter han til slut skrev: „Kan ikke forstå skrive“. Han virkede temmelig primitiv. Det var uhyre vanskeligt at komme i virkelig kontakt med ham, og kun de gange, man havde tolk til stede, lykkedes det. Han ønskede selv operation. Hvor meget han for-

stod af det, var vel tvivlsomt. Efter operationen oplyste han til en psykiater, der beherskede døvstummesproget, at han var særdeles tilfreds. Efter udskrivelsen blev han anbragt hos den tidligere læremester, der også før var villig til at modtage ham. Herfra fik vi gode oplysninger om hans optræden både nu og før forvaringstiden. Han viste ikke længere tegn på sexuel aktivitet. — I sin ungdom havde han været helt ustyrlig, han borede huller til retiraderne og ind til familiens soveværelse. Han interesserede sig ret ugenert for småpiger og vogtede med sygelig jalousi over, at ingen talte med mesterens børn.

I de følgende år, hvor han var prøveudskrevet fra Herstedvester, passede han værkstedet som skomager på egen hånd, og der blev færre vanskeligheder med ham, således at han kunne endeligt udskrives efter 7 års prøvetid. — De følgende 4 år er der intet særligt.

Nr. 29.

B. er en 44-årig mand. Han har formentlig haft en hjernebetændelse i 2 års alderen, og dette ansås for årsagen til hans døvstumhed. Var fra 8—16 års alderen i døvstummeskole, hvor han nærmest virkede velbegavet. — Faderen var tilbøjelig til alkoholmisbrug. — Allerede fra ungdommen havde han været impulsiv, og et par gange i læretiden var han utilfreds i hjemmet, som han pludselig forlod. Kom i smedelære, hvor han i begyndelsen blev rost, senere gjorde han sig ud til bens og stak af. Udfoldede undertiden en udpræget retfærdighedsfølelse, men til andre tider kunne han være i høj grad drillesyg og ondskabsfuld overfor kammeraterne. Han levede en tid til dels af tiggeri.

30 år gammel blev han første gang anklaget for kriminelle handlinger, idet han prøvede pengeafpresning overfor en læge. Det var ret groft og primitivt udført, og han fik herfor 3 måneders fængsel. 6 år efter fik han 40 dages fængsel for exhibitionisme. Året efter påny exhibitionisme og betleri, straffet med 3 måneders fængsel; da det gentog sig, overfor såvel voksne som børn, fik han Arbejdshus. Han havde en tid været på Stendetgård, men forklarede ved retsforhandlingen, at han vel var glad for arbejdet der, men en af eleverne havde været næsvis og kaldt ham „pattebarn“. Da samme person, trods advarsel, en uge senere kaldte ham „gammel mand“, kunne han ikke styre sin vrede og slog ham i ansigtet, hvorefter han måtte forlade gården. Herefter levede han på svendehjem og begyndte at drikke en del. Selv taler han i tilslutning til arbejdshusdommen også om den fortvivlede kamp mod fristelsen, og han kan slet ikke forstå, hvorfor han har sådan trang til at vise pigebørn sit lem, skønt han ved, at han på den måde ikke kan tilfredsstille sin trang, og han undgår altid eller går langt uden om voksne kvinder. Han er på det rene med, at det skyldes et „forvrænget sexuel

standpunkt overfor kvinder, overdreven onani i mange år og bygningsfejl i hjernen i forening“. Han skriver videre: „Husk på at jeg er ikke nogen voldtægtsforbryder, ej heller efterstræbte små børn, ej heller føler forbryderinstinktet i mig, men bare med det tosseri at være i tvangstanke om at skulle vise mit kønslern frem for pigebørn?“

Efter at være kommet fra Arbejdshuset, tjente han godt i nogle år som almindelig arbejdsmand. Fik så dom for hasardspil og senere en ny ret grov exhibitionisme overfor børn. Blev hospitalsindlagt til observation. Han har tidligere haft kønslig omgang med forskellige voksne kvinder, som regel prostituerede, og han har et barn udenfor ægteskab. Han er efterhånden blevet bange for at være sammen med voksne kvinder, idet han frygter for at blive smittet med kønssygdom ved omgang med prostituerede. Samtidig giver han udtryk for en ringhedsforestilling, idet han mener, at han som følge af drikfældighed og onani ser så forfærdelig ud, at ingen kvinde vil have med ham at gøre, og at det selvfølgelig vil blive betragtet som voldtægt, hvis han søger kønslig omgang med en voksen kvinde. Han føler sig uretfærdigt behandlet og bliver forfulgt af andre mennesker. Han burde have været sabotør eller storstikker, så var han måske forlængst skudt eller likvideret, og så var hans mission på jorden fuldført.

Hospitalet tilråder stærkt kastration, og han dømmes til forvaring. I Herstedvester forklarede han, hvordan drikkeriet begyndte allerede i 20 års alderen; han drikker alt muligt. Han havde første gang samleje i 23 års alderen med en voksen kvinde, siden fortrinsvis med prostituerede. Nærmere om exhibitionismen kunne man ikke få oplyst. Det var næsten udelukkende overfor børn.

Straks efter at operationen var overstået, kom han på åben afdeling, hvor der ikke var særlige vanskeligheder. Legemligt havde han nogle mavetilfælde, der voldte noget besvær. Efter udskrivningen var han besværlig i pensionatet, hvor han boede, men han passede sit arbejde ved gartneri i nogen tid. I anledning af en kvæstelse af hånden søgte han senere den omtalte kvindelige psykiater, der kunne hans sprog. I nogle år klarede han sig nogenlunde godt. Han fik dog et benbrud, men der kom ingen sociale komplikationer. Han blev endeligt løsladt efter 3 års prøve. Han har siden i 6 år fortsat været arbejdsmand. Af og til har han været arbejdsløs og har fået lidt understøttelse, og i julen 1955 var han en kort tid anbragt på Sundholm arbejdsanstalt. Han har ingen særlig omgang med den døvstumme kreds, men kontakter derimod de såkaldt „dårlige elementer“ blandt de døve.

Nr. 30.

C. er en 38-årig skrædder, der ligeledes er dømt for uterlighed og blufærdighedskrænkelse. 34 år gammel fik han sin første

dom, nemlig 8 måneders fængsel for uterlighed overfor 11—13 års drenge. Året efter 4 måneders fængsel for tilsvarende kriminalitet og derefter psykopatforvaring for noget ganske tilsvarende.

Sidste sag mente han sig, også efter anbringelsen i forvaringsanstalten, uskyldig i. Han ønskede dog kastration, da han var klar over, at der var betydelig risiko for ny kriminalitet. Han klarede sig efter operationen uden vanskeligheder på den åbne afdeling. Bortset fra en betydelig følsomhed i det daglige er hans prøveløsladelsestid forløbet uden vanskeligheder. Han har fået kontakt med en kvinde, og de flyttede sammen 2½ år efter operationen. De har skabt sig et smukt hjem, kommer sammen med enkelte andre døvstumme, og 4½ år efter er forholdene fortsat gode.

Nr. 31.

D. er en 26 år gl. ugift mand. Tidligere, 22 år gl. bøde for værts-husuorden og derefter 5 sluttede sager: 22 år gl. underslæb, 23 år gl. voldtægt og senere tyveri, 24 år tyveri + vold („nikkede“ en politibetjent en „skalle“ på offentlig gade), 25 år gl. tyveri. Betin-get dom, men fortsat alkoholmisbrug, og nogle måneder senere for tyveri, underslæb og vold m. m. idømt psykopatforvaring.

Født udenfor ægteskab. Moderen, der var husbestyrerinde på forskellige gårde, døde, da han var 7 år. Han skal have haft en søster, men kender ikke sin familie. Fra 7-års alderen opdraget på døvstummeskole. Fra 12-års alderen i ferierne hos en privat familie, som han fortsat af og til besøger. Fulgte godt med i skolen og var glad for den, men var ikke interesseret i at lære et håndværk. Ville tjene penge hurtigt. Fra 16-års alderen fabriks-arbejde, men der blev hver gang en del vanskeligheder, når han en tid havde været et sted. Han begyndte at drikke. Kom 20 år gl. til København, hvor alkoholforbruget øgedes; herefter vagabonderende rundt i landet med flere ophold som subsistensløs på arbejdsanstalt. I samme periode var der en række sluttede krimi-nelle sager, og en enkelt gang blev han tvangsindlagt på sinds-sygehospital efter en voldsom drikketur, der afsluttedes med farlige trusler med jagtgevær og en periodes anbringelse på af-vænningshjem.

En overlærer fra døvstummeskolen anfører: I skolen viste observanden meget beskedne anlæg både intellektuelt og manuelt og ringe interesse og flid i skoletiden, ligesom han karaktermæs-sigt betegnedes som slap og bøllet. Han har ikke i de unge år vist sig uden arbejdsevne, men har en ustabil karakter med vekslende flid og interesse for arbejdet, ligesom kvaliteten af, hvad han præsterer, veksler med hans sindstilstand . . . . ., yderligere vist hang til drikkeri . . . . ., flere gange været i konflikt med poli-tiet . . . . ., skønnes uegnet til anbringelse i private pladser.

Det spiller også ind, at hans familie ikke vil kendes ved ham, og han ikke har lært noget ordentligt, således at hans erhvervsforhold bliver utilfredsstillende . . . . .

Efter psykologisk undersøgelse ved særlig sagkyndig udtales i december 1950 om observanden, at han intelligensmæssigt ligger i gennemsnitsområdet nederste del for praktiske tests vedkommende, ved tests, der kræver logisk tænkning, ligger han betydeligt under. Ved projektionstests viste han et yderst primitivt tanke- og følelsesliv. Motiver som: død, isolation eller ensomhed, slagsmål og seksualitet, arbejdsløshed og sult indtager fremtrædende pladser i hans tanker. Han er selvhævdende og nærtagende . . . . De emotioner, han bedst kender til, er de negative som sorg, vrede etc. En løsning på hans konflikter synes at være slagsmål, drik eller selvmord. Skilsmisse, prygl i hjemmet . . . . . nød og elendighed er genkommende momenter i hans fantasiliv.

Han omtales fra en politikreds som en person, der i spirituspåvirket tilstand altid vil lave gaduorden og slagsmål. I flere pladser var han provokerende, og på døvstumme, hvor han en tid var anbragt sammen med en del mindre begavede døvstumme, anså man ham for „umulig at have sammen med andre“.

Ved mentalobservationen, 24 år gl., erklærer han at synes om anbringelsen i fængslet, hvor han har det varmt og tørt og får en god forplejning. En enkelt gang ridsede han sig med værktøj på brystet og bad så om at få værktøjet fjernet, fordi han havde „dårlige nerver“.

Han er meget kontaktsøgende og også med forbindelser til hørende kredse. Vil gerne være en flot fyr. Ved mentalundersøgelse virker han overfladisk, kender ikke større spekulationer eller ærgrelser. Vil ikke være tilbøjelig til at bære nag.

Han vil gerne giftes, og har haft flere forhold til såvel døve som til een hørende. Om voldtægtssagen hævder han, at det var pigen, der kom til ham, sagde han var pæn etc.

Han har forsøgt antabus, men blev så dårlig, da han derefter drak, at han siden har været borte for denne behandling.

Han gjorde et umodent, primitivt, „forsorgsindstillet“ indtryk, men dog med kraftig selvtilid og trang til selvstændighed. Han virker overfladisk og let påvirkelig.

Legemligt var han, bortset fra døvstumheden, rask. Kan nogenlunde klare døvstummesproget.

Han betegnedes som ustadig og bøllet, parasitær i sin indstilling og psykopat i lettere grad af selvhævdende og holdningsløs type. Han ansås for uegnet til påvirkning gennem straf og foresloges anbragt under døveforsorg.

Han blev derefter fritaget for tiltale mod 3 års straffri vandel og tilsyn af Dansk Forsorgsselskab. Han blev anbragt på en gård, og døvepræsten blev beskikket som tilsynsførende. Han var i de første måneder spirituspåvirket flere gange, var ret ubehersket

af væsen og endog skadevoldende. Han fik lommepenge tilsendt to gange ugentligt, og herefter gik det noget bedre. Tre dage før anholdelsen havde man indtryk af, at det hele forløb ret fredeligt.

I den forløbne tid havde man forhandlet med socialministeriet og opnået tilsagn om, at han kunne anbringes i landbrugshjemmet „S-gård“, hvis han ikke kunne blive i pladsen.

Efter fornyet forespørgsel fra anklagemyndigheden anbefalede Retslægerådet, at han nu, da tilsyn ikke har vist sig at være en tilstrækkelig effektiv foranstaltning, i stedet anbringes i en af døvstummeforsorgens institutioner.

Dette viste sig imidlertid nu ugørligt. Tilsynsrådet for „S-gård“ udtalte til socialministeriet: „..... har tidligere været anbragt på hjemmet for døvstumme mænd i N....., tyranniserede de andre patienter, var ufredelig og farlig at omgås, og at han derfor måtte fjernes fra hjemmet ..... hjemmet i N. kan under ingen omstændigheder modtage ..... igen. Man er klar over, at opholdet ville blive af kort varighed og måtte ende på samme måde som sidst med bortvisning fra hjemmet.

S.-gård er lige så lidt indrettet på at have psykopatiske alumnere af den art, selv om man godt kan huse psykopater af fredelig art. X's karakter er således, at man af hensyn til de øvrige alumnere og af hensyn til det kvindelige personale ikke mener at kunne påtage sig ansvaret for, at han optages på S.-gård.

Begge bestyrere er enige i, at X hører hjemme på en psykopatanstalt. Når retslægerådets sekretær udtaler, at man på psykopatanstalten er ked af have ham, fordi man der ikke har mulighed for daglig kontakt med patienten, anser man det for sandsynligt, at X — som altid søger forbindelse med hørende, og nærmest foragter omgangen med andre døve — udmærket godt kan finde sig til rette sammen med andre hørende psykopatfanger, selv om han ikke kan — eller snarere ikke vil have forbindelse med de overordnede.

Under døvevæsenets nuværende organisation finder vi det ugørligt at anbringe D. under døveforsorg. Og selv om — engang i fremtiden — en afdeling for psykopatiske, døve mænd skulle blive oprettet, finder vi det sandsynligt, at D. vil finde sig bedre til rette blandt hørende end blandt døve psykopater“.

Heroverfor måtte Retslægerådet kapitulere og udtalte: „..... når døveforsorgen ikke mener sig i stand til at behandle ham på en af sine institutioner, hvilket er beklageligt, ser rådet ikke anden udvej end at foreslå, at han anbringes i psykopatforvaringsanstalten“.

Imedens var sigtede fortsat arrestant, men blev herefter dømt til anbringelse i psykopatforvaringsanstalt.

Under opholdet i forvaringsanstalten (19 mdr.) har det været muligt at få uddybet kendskab til hans barndomsforhold. Mode-

ren husker han og synes at have været ret knyttet til hende. Blev en del forkælet af hende, og det berørte ham stærkt, at hun døde, da han var dreng.

Med hensyn til faderen oplyser forvarede nu, at han først og fremmest kender denne fra besøg, han, efter at være kommet fra døvstummeinstituttet i Fredericia, som 14—15-årig aflagde hos sin søster og svoger. Han husker også tydeligt, at faderen ikke ville kendes ved ham.

Der er to søstre, og han har haft udmærket kontakt med den ene, der var nogle år ældre end fv. Har adskillige gange besøgt hende i ferierne i X, hvor hun nu er godt gift. Fv.'s forhold til svogeren er imidlertid ikke særlig godt, og han har af den grund efterhånden helt afbrudt kontakten med søsteren.

Specielt i barndomsårene har han i høj grad savnet adækvate familiemæssige tilknytninger og synes af denne grund i nogen grad at have følt sig udenfor også i forholdet til de øvrige døvstumme børn. I modsætning til dem har han heller ikke haft noget at falde tilbage på, når det gik ham lidt skævt.

Opholdet på døvstummeskolen synes at have været den bedste periode i hans liv. Han savner skolen meget og synes at have følt sig noget knyttet til „plejeforældrene“, som han havde i skoletiden.

Siden fv. kom fra skolen i F., har han ikke kunnet holde nogen fast plads. I begyndelsen er det som regel gået nogenlunde i de forskellige pladser, men fv. forklarer, hvorledes han hurtigt har følt sig ensom og udenfor, og som regel uden i forvejen at skaffe sig noget nyt arbejde har forladt pladsen. Da det senere så viste sig, at han intet arbejde kunne få, har han levet af forskellige former for forsorg eller er blevet anbragt på en eller anden arbejdsanstalt. Han har siden fået arbejde herfra og er som regel også gået til arbejdet med gode forsætter, men er så igen kommet ind i den samme skure. I byerne er han som regel kommet i kontakt med underlødige elementer, har villet spille den store mand etc. På en vis måde har han helst villet være sammen med hørende, idet han efterhånden var kendt i døvstummekredse og følte, at de andre snakkede om ham. De noget mere lødige døvekredse, han kom i, følte han sig ikke ret godt tilpas hos, idet hans meriter efterhånden var kendt iblandt dem. Han følte meget stærkt, at de så ned på ham o. s. v., og det bedre naturligvis ikke hans egne reaktioner. De eneste døvekredse, hvor han befandt sig godt, var de helt underlødige.

På arbejdspladserne har han som regel vist sig at være en god arbejder, sålænge han holder pladsen. Synes dog af og til at være noget kværunderende, men dette kan vel tildels hænge sammen med et noget paranoiformt anstrøg.

Han har hovedsagelig været sammen med hørende kvinder og har her haft en del kontaktvanskeligheder. Første coitus omkring

18—20 års alderen med hørende kvinde, som han havde lært at kende på et bal. En enkelt gang har han været virkeligt forelsket i en hørende kvinde, som han kendte 1 måned (for ca. 3 år siden). Hun udnyttede ham angiveligt, og forholdet gik ret hurtigt i stykker. I det hele vil fv. mene, at han som regel, når han har kontakt med hørende kvinder, har en ret utryg fornemmelse.

Fv. vil forsåvidt gerne komme sammen med døve kvinder, idet han synes, det er trættende at skulle skrive, når han er sammen med piger. På den anden side har han imidlertid altid syntes, at de døve piger, han har kendt, har været for kedelige. I forholdet til disse døve kvinder har fv.'s almindelige dårlige renommé i døvtekredse sandsynligvis også spillet en væsentlig rolle.

Overdreven spiritusnydelse synes i fv.'s øjne at høre med til at være en rask karl. Når fv. er spirituspåvirket, er han som regel let kommet i slagsmål, og han har da også en række sager af denne karakter. En enkelt gang har det været ret alvorligt, idet han gik helt amok, skød med jagtgevær o. s. v. Fortæller selv, at han havde følt sig ensom og ulykkelig og havde fået fat på noget kogesprit, som gav de voldsomme reaktioner.

Fv., der er høj og kraftig, virker umiddelbart uhyre godmodig og barnlig. Meget smilende med store malende håndbevægelser, og har i de samtaler, man har haft med ham, været i særdeles godt humør. Institutionsvant og føjelig. Har tydeligt de bedste meninger og forsætter, men næppe ret meget at have dem i.

Under opholdet her i anstalten har fv. det meste af tiden været beskæftiget på skræderiet, hvor han har klaret sig særdeles pænt. Det har her været til stor hjælp, at han har kunnet tale med en værkfører, der beherskede døvstummesproget. Medforvarere synes at have været ret hjælpsomme. På afdelingen klagede han i begyndelsen over kun at kunne komme sammen med de dårligste elementer, de andre undgik ham. Efter at enkelte af de fv., der stod lidt højere i hakkeorden, gik ind for fv., og har taget sig af ham, er dette helt ændret.

I begyndelsen var fv. meget utilfreds med anbringelsen og den lange tid og henviste til den uklarhed, der havde hersket, og som havde givet sig udtryk i diskussionen mellem Retslægerådet, socialministeriet og døveforsorgen.

Efterhånden — samtalerne foregik ved tolk — blev han i stand til at se det handlemønster, der gik igen i hele hans tilværelse og fik således en primitiv indsigt i baggrunden for sin ustabile tilværelse. Han havde muligvis i begyndelsen været lidt bange for, at han blev glemt på grund af sin døvstumhed, men efter samtalerne har han været helt tilfreds med opholdet. Har heller ikke plaget særligt for prøveudskrivning. Der synes altså efterhånden at være etableret en vis kontakt med anstalten, som man muligvis vil kunne bygge på i fremtiden. Han er i det store og hele særdeles tillidsfuld.

Man har siden disse regelmæssige samtaler i opholdets første halvår haft enkelte kontaktsamtaler med ham, og han har bl. a. sendt et par breve. I dem fremlagde han en nøje plan over, hvorledes han ville indrette sine uger og dage og timer, når han nu engang blev prøveudskrevet. Har også i et andet brev anmodet om at få antabus.

Fv. ser ret lyst på fremtiden og mener, at han, med den „indsigt“, han nu har fået i nogle af grundene til sit ustabile liv, og med den hjælp og støtte, han vil kunne få fra anstalten, døveforsorgen og andre venlige mennesker, nok skal kunne klare det. Meningen er god nok, men hans prognose må betegnes som værende dårlig.

Efter at man i længere tid havde haft nær kontakt med døvstummekyndige og fået indtryk af, at der i en døvstummekoloni i en provinsby var mulighed for god støtte og hjælp, indstillede man ham til prøveudskrivning. I løbet af 1 år efter prøveudskrivningen er det alligevel ikke lykkedes at skaffe ham arbejde. Da det var praktisk umuligt at lade ham blive i anstalten, efter at kendelsen om udskrivning forelå, har han siden været på S-gård. Man modtog ham her med venlighed, men han ville stadig gerne have en almindelig plads. I utålmodighed over løfter, der ikke indfries, tog han af sted fra gården, men vendte selv tilbage. Af disciplinære grunde, og da han undervejs havde begået et bagateltyveri og indgivet falsk anmeldelse, blev han anholdt og derefter midlertidigt placeret på psykopatforvaringsanstaltens åbne afdeling. Han havde, inden han forlod S-gård, fået en hørende kæreste i provinsen og fik nogle gange lov til at tage over og besøge hende, hvorefter han flyttede tilbage til S-gård, hvor han fortsat venter på at få arbejde. På grund af den lange afstand til den provinsby, hvor kæresten opholder sig, har anstaltens egen forsorg kun ringe udsigt til at skaffe arbejde.

Han har fortsat været venlig og let omgængelig trods den store belastning. Reaktionen overfor det tillidsbrud, han viste, fandt han ganske rimelig, og kontakten med anstalten er fortsat god.

Nr. 32.

En 23-årig mand E.

20 år gammel krænkelse af blufærdigheden, 60 dages fængsel betinget. 2 år senere, ekshibitionisme, gentaget samme år: Betinget dom med tilsyn. Derefter blev han dømt til anbringelse på hjem under døvstumme-forsorg, ændret til tilsyn af værneselskabet. Yderligere blev han samme år sigtet for uforsvarlig omgang med skydevåben og kort efter for ny ekshibitionisme, hvorefter han blev dømt til psykopatforvaring.

Han er født døv og er fra et jævnt arbejderhjem. Moderen skal have været noget uligevægtig og opfarende og tilbøjelig til at fore-

trække den 2 år yngre broder. Der er ingen disposition i familien. Som 4-årig hovedtraume uden efterveer. Siden er hele opvæksten foregået på døvstummeinstitut. Han befandt sig særdeles godt der, savnede ikke sine forældre og broder og følte sig ikke alene. Lærerne var angiveligt flinke, og han havde gode legeskammerater. Legede og talte mest med drenge, men han angiver, at han allerede dengang tænkte meget på piger. Nævnedes således en episode, hvor han havde set en jævnaldrende pige ved navn Jytte nøgen. Fremhæver, at han aldrig rørte ved dem, men altid drømte om dem. Mener, at de andre døve drenge ikke havde forstand på det, det havde nok været noget andet, hvis det havde været hørende, „men døve børn er dummere“. Nævner en anden episode fra det 7. år, hvor han havde været i bad med en pige, og de havde siddet på gulvet og holdt om hinanden. (Hvor meget der er fantasi og ønsketænkning, når fv. beretter om disse tidlige oplevelser, og hvor meget der er virkelighed, er ikke til at afgøre).

I forskoletiden var han regelmæssigt hjemme på week-end. Fv. fremhæver stærkt, at han var mellem de mest rappe i klassen og altid var forrest, når det gjaldt narrestreger og slagsmål. Var angiveligt den stærkeste i klassen. Skulle altid fortælle historier for de andre på sovesalen. Når de legede, var han altid officer og i det hele taget lidt af en leder. Havde en kammerat, som han kom en del sammen med, og denne skulle være lige så „rap“. De havde bl. a. en dag fundet på at klippe pigernes kjoler i stykker med en saks. Forvarede morer sig stadig meget ved tanken. Tænkte stadig meget på piger.

Som 9-årig overflyttedes forvarede til provinsen og boede her hos nogle plejeforældre. Han var gode venner med hele familien. Der var 2 jævnaldrende drenge, men forvarede angiver, at plejemoderen bedst kunne lide ham. Plejefaderen var flink og talte en del med ham, men med plejebroderne gik det ikke altid så godt. 3 gange om året besøgte forvarede forældrene, der var blevet skilt, da forvarede var 9—10 år gammel. Forvarede besøgte siden sin moder, og faderen kom og besøgte ham, når han var hos moderen.

Forvarede var glad for at gå i skole, specielt var han glad for at skrive og læse, derimod gik det ikke så godt med regning. Lærerne angiveligt flinke, kammeraterne gik det også godt med. Mener også at han her var fører, idet han var særlig dygtig til at lave lege. Han var også altid den stærkeste. Kunne også lide at lave ballade, og det skabte undertiden visse konflikter med lærerne. Pigerne og drengene boede adskilte på hjemmet, men sommetider smuttede forvarede over til pigerne. Sjippede ofte med dem og legede far og mor og børn. Fortæller en række episoder fra forholdet til tyskerne, som han drillede sammen med de andre drenge, og kommer også ind på, at han 14 år gam-

mel stak af fra skolen på cykel. Han ville til Esbjerg og stjæle en båd for at komme til England. Cyklen punkterede dog på vejen.

Som 15—16-årig havde han „været uartig overfor pigerne“. Fortæller at han altid kunne lide at fange piger og kysse dem og holde dem fast, og da læreren opdagede det, blev forvarede bortvist.

Institutionen oplyser om skoletiden: „Havde gode kundskaber og evner, men viste ringe flid og dårlig opførsel. Talen var dårlig, men han aflæste ret godt. Måtte fjernes før tiden fra instituttet, fordi der i længere tid havde været en gensidig sexuel optagethed mellem forvarede og en kvindelig skolekammerat, der bl. a. viste sig ved exhibitionisme og manipulation, hvilket dog parterne var lige gode om. Han har i det hele taget altid frembudt et vanskeligt sind, som bl. a. gav sig udslag i overspændte breve med udtryk for anger, trusler om selvmord og trusel mod den omtalte kvindelige skolekammerat.“

Forvarede var herefter anbragt en række forskellige steder på arbejdshjem for døve, i skræderlære i landsby, i snedkerlære og ved landbrug på hjem for døve.

Han kom derefter hjem til moderen og prøvede at arbejde forskellige steder. Da han ikke faldt til, var han til undersøgelse på arbejdsskolen, hvor han fandtes egnet til simpelt arbejde, som han også selv foretrak. Der sås ikke karaktermæssige vanskeligheder her. Han havde fortsat vanskeligheder på arbejdspladser, men kunne dog tjene nogenlunde normalt.

21 år gammel fik han så sin første dom for exhibitionisme overfor piger i alderen 9—14 år.

Han forklarer, at han 18 år gammel havde første coitus med prostitueret, men han følte sig underlødigt overfor voksne kvinder. Han er af døve mænd i bad blevet drillet med sin lille penis, dette er også fortalt til pigerne i døvstummeferien, og selv har han erfaret, at en kammerat var mere tilfreds efter coitus med en bestemt døvstum pige, end han selv havde været. Hertil kom et større nederlag, idet han en aften havde betalt 2 prostituerede 80 kr., men de drillede ham blot og fortalte ham, at han havde en lille penis etc.

Forvarede må dog erkende, at han de gange, han har været sammen med kvinder, har følt normal sexuel tilfredsstillelse. Efter at drillerierne imidlertid var begyndt, fik han ikke blot lyst til at se pigernes ansigt, når han onanerede, men han begyndte også at få trang til at tage på de små piger. Når han undertiden havde exhibitioneret overfor voksne kvinder, havde det efter hans mening altid blot været en erstatning. Det var de små piger, han var interesseret i. (Til observationserklæringer har forvarede oplyst, at han havde størst sexuel tilfredsstillelse ved at onanere i voksne kvinders påsyn).

22 år gammel næste sag (exhibitionisme i vindue gentagne gange overfor en voksen kvinde) og herefter en ny betinget dom. Ved mentalundersøgelsen fandtes han ikke strafuegnet, men umoden, primitiv. Et par måneder senere 3. sag (voksne kvinder og pgebørn), hvorefter han dømtes til anbringelse på et hjem under døvstumme-forsorg.

Mentalundersøgelsen forud herfor kan resumeres således: Vigtig er hans tilsyneladende tilsidesættelse i hjemmet og hans viden herom, hans indrømmelse af til stadighed at være optaget af seksuelle emner, hans seksuelle tilbøjelighed overfor børn og hans eftergivenhed overfor seksuelle impulser trods nylig idømmelse af betinget straf. Man diagnosticerede en sexualneurose, og straf-påvirkelighed ansås tvivlsom. Effekten af psykiatrisk lægebehandling på klinik eller ambulant er yderst tvivlsom på grund af kontaktsværligheder. Anbringelse i psykopatforvaring med henblik på kastration bør være den sidste udvej. Det foreslås, at man anbringer ham på hjemmet for døvstumme mænd.

Retslægerådet henviste til, at manden arbejdsmæssigt og socialt ville kunne klare sig pænt i samfundet, hvis blot han ikke havde den uovervindelige trang til at exhibere, og fandt det synd for manden at isolere ham for lange tider på et hjem, hvor der må passes meget omhyggeligt på ham. Han ville være meget bedre tjent med at blive kastreret og derefter genindtage sin stilling i samfundet. Rådet vil derfor være mest tilbøjelig til at foreslå psykopatforvaring med kastration for øje.

Den observerende psykiater var enig i, at kastration var det mest hensigtsmæssige, men fandt ikke, at anbringelse i psykopatforvaring var tilstrækkeligt indiceret, og vigtigheden af forbindelse med døvstummevæsenet ansås at være så betydelig, at anbringelse i døvstumme-hjem med evt. indstilling om kastration derfra for øje måtte være det mest hensigtsmæssige. Dette accepteredes af Retslægerådet, men herefter afviser socialministeriet muligheden af hans anbringelse på de eksisterende hjem for døve. I det ene hjem ligger husfællerne i et miljø væsentligt under det, forvarede repræsenterer, det andet hjem, hvor han iøvrigt har været anbragt som stor dreng, mener ikke at kunne tage ansvaret for forvarede, idet forholdene på hjemmet er for frie til, at der kan etableres et stadigt tilsyn med pågældende, ligesom der er kvinder og børn på og i nærheden af ejendommen. Iøvrigt oplyses, at det næppe vil være særlig heldigt, at forvarede anbringes på S-gård, idet man også indenfor døveforsorgen har dårlige erfaringer med anbringelser af døve, der stammer fra et bymiljø, ved landbrug.

Dommen blev derefter ændret til tilsyn af Dansk Værneselskab, og det blev forsøgt at udnytte et tilbud fra socialministeriet om at medvirke til forsøg på psykoterapi, uden at forsøget dog kom igang. Allerede i tiden inden domsændringen havde der

været en ny sag tilsvarende den seneste og et par måneder efter en række exhibitionismer overfor 6—12-årige piger. Ydermere havde der været en faretruende affære, hvor han havde „kyst“ med broderens ladte pistol.

Efter ny mentalundersøgelse — den tredje — anbefaler Retslægerådet psykopatforvaring, „hvor spørgsmålet om den rette behandling af hans sexualneurose kan tages op til overvejelse“.

Under observationen har den døvstumme kyndige psykolog i 1950 udtalt følgende, der er citeret i observationserklæringen, „der foreligger en dobbelt „organmindreværdighed“: 1. Døvhed. 2. Lille penis. Den første, som han synes at have accepteret, virker isolerende i forhold til samfundet som helhed. Den anden påstås af ham at virke isolerende i sexuel henseende, og den anses for sværest at bære. Hans tankegang er følgende: „Jeg har for lille en penis på grund af masturbation. Underudviklingen bekræftes af, at to kvinder, som jeg besøgte for samleje, lo ad penis' størrelse. Derfor trækker jeg mig tilbage for voksne kvinder. Tanken om, at penis er for lille, er blevet mig en tvangstanke“. Desuden har han af samtaler, døde imellem, forstået, at kvindens rolle under samlejet er mere aktiv og lystgivende, end han har erfaring for, — også det tilskriver han den nævnte underudvikling. Dette skulle være årsag til, at han vender sig mod mindreårige. Imidlertid genkalder han levende en erindring om som 5—6-årig at have omfavnet en jævnaldrende pige, medens de begge var nøgne til badning, smugkysseri i 10 års alderen og exhibitionering under samtidig iagttagelse af en nøgen pige i 13 års alderen. Iøvrigt hævder han at blive lige så sexuelt opstemt ved synet af 5—6 års piger som ved voksne kvinder (penis erigerer m. m.). Dette var også tilfældet inden den ovennævnte begivenhed med de to kvinders spot. Døvheden og den fysiologiske anomali og tillige tanken om sexuel underlødighed, skønt han selv tilfredsstilles ved samleje, danner det bevidste grundlag for hans venden sig til småpiger. De tidlige barndomserfaringer danner det ubevidste grundlag for hans regression til eller fixation ved den infantile seksuelle holdning. Sidstnævnte forhold vil kunne afhjælpes ved psykoterapi, medens hverken døvheden eller underudviklingen vil kunne ændres, og deres sociale virkninger ej heller kunne ophæves. Der er således kun en spinkel mulighed for en effektiv og varig hjælp, der i givet fald må ydes over længere tid og indgå som led i personlighedsudviklingen og den sociale tilpasning. Denne mulighed bør dog ikke lades uforsøgt og bør iværksættes før andre foranstaltninger overvejes.“

Han blev derefter 23 år gammel anbragt i psykopatforvaring, hvor han var i 2½ år. Der var store kontaktsværligheder, da alt skulle meddeles skriftligt. Han klarede sig arbejdsomæssigt bedre ved groft arbejdsmandsarbejde og var her flink. En medforvaret kunne døvstummesprog og tog sig i den senere del af

dette ophold en del af ham. Fritiden tilbragte han mest med læsning, var som regel venlig og omgængelig; frembød ikke særlige disciplinære vanskeligheder. Gennem den døvstumme kyndige psykolog blev der givet lejlighed til forsøg på psykoterapi, men uden resultat. I en enkelt kortere periode havde man ham mistænkt for at være psykotisk, idet han skrev afskedsbreve til familien og skrev om, at han havde set Gud og Djævelen. Den udløsende årsag syntes at være angst for en forestående brokoperation, som han havde forvekslet med kastration. Af journalen fremgår det iøvrigt, at forvarede et par gange havde haft paranoiforme forestillinger, mente bl. a. at værk mestre kiggede på hans penis. Selvom forvarede et par gange senere havde skrevet om kastration, havde man derfor ikke ment at turde gå med til det, da man antog, at risikoen for en efter operationen følgende psykose var for stor. I den senere tid af opholdet havde forvarede udviklet en vis snuhed i at benytte sig af sin døvhed, således at han udnyttede sine medforvarede og drog fordele af sin vanskelige situation.

Efter udskrivelsen lykkedes det at få ham anbragt på landbrugshjemmet for døve, og et år efter blev han forsøgt ved fabriksarbejde i København. Herefter straks ny exhibitionisme, hvorefter tilbageflytning til landbrugshjemmet.

Nu kom der adfærdsvanskeligheder her: Han blev voldsom, stak en af kammeraterne med en fork.

En række misforståelser førte til, at han derefter blev ledsaget til Herstedvester, men da han ikke uden kendelse kunne modtages i anstalten, blev han anbragt i arrest. Hans videre placering viste sig ganske besværlig. Han blev til slut indlagt til ny hospitalsobservation i håb om derved at give bedre muligheder for ham, men han fandtes ikke sindssyg, og da døvstumme forsorgen ikke kunne modtage ham, kom han $\frac{1}{2}$ år senere, 28 år gammel, tilbage til Herstedvester, hvor han fortsat er.

Man etablerede nu yderligere undervisning i mundaflæsning. Han var mere aggressiv end tidligere. $\frac{1}{2}$ år senere begyndte man — med tolk — en serie samtaler af anamnestic analytisk karakter.

Han holder særlig af at fordybe sig i alle de mere eller mindre grovkornede narrestreger, han har lavet som dreng. Beretter om dem på en meget levende måde. Morer sig voldsomt og højrodet herunder. Holder ligeledes meget af at fordybe sig i de episoder, han har haft med småpiger som dreng og senere. Ved den sidste samtale i april udtaler tolken, at forvarede, på baggrund af hans erfaringer med døvstumme, ikke virker særligt afvigende fra almindelige døvstumme, i hvert fald ikke som han optræder i samtalerne.

Han samler aviser på en ejendommelig måde, angiveligt for at lave statistik over det internationale marked. På arbejdsplad-

sen er han ret hvileløs og undertiden virker han hallucineret, gestikulerer mod bestemte punkter, slår hovedet mod væggen og udstøder voldsomme lyde. Også dette skal være en ikke usædvanlig adfærd hos døde.

Disse faser gentog sig flere gange. Der var en enkelt, ret rolig periode af ca. et halvt års varighed, hvorefter han påny blev tiltagende irritabel og efterhånden ganske utilnærmelig, periodisk stærkt urolig. Han indtager ofte stærkt forskruede stillinger, må hjælpes med påklædning, undertiden må han mades. Når han selv står op, gennemgår han et særligt ritual med store armbevægelser. Efter ca. $\frac{3}{4}$ år aftager disse symptomer igen, men virkelig kontakt opnås ikke mere. Han overføres til sindssygehospital. I den seneste tid inden dette er han — under largactilbehandling — atter lidt mere tilgængelig.

Psykosens art er fortsat uklar. Det kan være en følge af den massive afspærring fra normale kontakter, det kan også være en egentlig skizofren proces, der kun udvikler sig langsomt.

Sexuelt kriminelle.

Indtrykket af disse levnedsløb synes temmelig entydigt at pege på, at man på et relativt tidligt tidspunkt finder anledning til at anvende den alvorlige forsvarsforanstaltning i tilfælde, hvor kriminaliteten har forbindelse med døvstumheden. Den vanskelige kontakt med det andet køn, tilbøjeligheden til at misforstå talende på punkter, der er vigtige for selvagtelsen, har i alle disse tilfælde haft betydning. Der er således næppe tvivl om, at den eller de prostituerede, der i tilfælde nr. 32 har talt om, at penis var lille, har brugt vendingen i en jargonform i retning af, at den lille tingest nok skal blive gjort stor, medens forvarede herefter har fået indtryk af, at det var en mere almen kritik af penis.

De første tre er på grund af seksualkriminaliteten kastreret, og klarer sig derefter nogenlunde i det frie samfund. Den ene af disse havde også en anden kriminalitet og er fortsat socialt dårligt tilpasset.

I det fjerde tilfælde drejer det sig om seksualkriminalitet, exhibitionisme og dertil om en u-coordineret aggressivitet, der vanskeliggør hans placering. På grund af risikoen for psykotisk reaktion, sammenholdt med den ret ufarlige kriminalitet, var man under det første forvaringsophold tilbageholdende med hensyn til tanken om kastration, og efter genindsættelsen, hvor det videre forløb nok har berettiget et sådant stort indgreb, har han slet ikke været indstillet herpå, og er nærmest ved at udvikle sig i psykotisk retning.

I det femte tilfælde (32 E) har der nogle år før anbringelsen i psykopatforvaring været en sigtelse for voldtægt, men sagen sluttedes.

Blandt de tidligere beskrevne tilfælde var der også en række, hvis seksualitet var præget af seksuelle momenter. Blandt disse må udskilles et tilfælde (nr. 6), hvor der ikke blev tale om tiltale, men hvor den ejendommelighed, at han to gange i ungdomsårene udsatte sig for, at der rejstes sag imod ham for exhibitionisme, tyder på, at der nok har været en betydelig tilbøjelighed til påfaldende adfærd.

Den unge mand, der i begyndelsen af tyverne stjal dame-undertøj for at benytte det til onani, kan, som den 17-årige, der forsøgte at strangulere en fremmed kvinde (nr. 8), registreres som kriminel med seksuelt motiv. Forsøgene på voldtægt (nr. 5 og 10) skyldes formentlig den kendte tilbøjelighed til impulsiv seksualudfoldelse hos de ganske unge, i det ene tilfælde sammenholdt med betydelige psykopatologiske afvigelser.

Tilfældene 11 og 21 viser overvejende umodenhedsprægede sexualhandlinger, der i det ene tilfælde er klart knyttet til puberteten. I det andet tilfælde står den seksualkriminelle periode nok i forbindelse med den usædvanlige kontaktmangel, som denne ulykkelige mand har lidt under lige fra sin tidligste barndom. Perioden afsluttedes med kastration, der i et sådant tilfælde må anses for den eneste mulighed for behandling. Denne mand kunne, jfr. tilfældene skildrede i denne artikel, i og for sig lige såvel være havnet i psykopatforvaring.

I det sidste tilfælde (nr. 22) ser vi den primitive, udifferentierede seksualudfoldelse. Først en tilnærmelse til en dreng, men ikke grov nok til gennemførelse af en retssag. Da ægteskabet går i stykker, søger han kontakt med en 14-årig pige. Dette reaktionsmønster er uforandret op igennem årene, hvor han er præget af et tidligt senium — eventuel en syfilitisk hjernelidelse.

Denne gruppe af seksuelt kriminelle døvstumme præges af det, der også ved gennemgangen af hele materialet af kriminelle døvstumme står som det mest påfaldende: en stærk umodenhed og kontaktvanskeligheder. Det er rimeligt, at dette, særligt i de unge år, hvor seksualdriften er stærk, medfører en betydelig risiko for seksuelt betonedede lovovertrædelser af primitiv karakter. Lovovertrædelserne er en slags u-koordinerede seksuelle udladninger, der i enkelte tilfælde fæstnes som et mønster for fremtidig seksualudfoldelse.

Som sædvanligt i sådanne tilfælde begrænser kastration muligheden for fremtidig seksualkriminalitet og letter den almindelige tilpasning til det sædvanlige samfundsliv.

Diskussion:

I virkeligheden må man forestille sig, at de døvstumme meget ofte — måske dagligt — frustreres af kontaktvanskeligheder, og man undres derfor mest over, hvor sjældent det går galt. Dette

synes umiddelbart uforståeligt, og kan sikkert kun forklares ved den enorme samhörighed, der ses blandt døvstumme. De dyrker et, selv for danskerne, usædvanligt omfattende foreningsliv. I København såvel som i provinsen, hvor der i mange byer er et ganske lille antal døvstumme i hver, er de sammen flere gange ugentligt, og de samles snart om undervisning, snart om sport, snart om underholdning, men meget væsentligt er, at man aktivt søger at drage alle med ind i dette liv. Såfremt nogen udebliver, søger man straks at indfange ham og hjælpe ham.

Der er således her tale om en almindelig etablering af socialt acceptable grupper med stærk gruppefølelse. Denne samhörighedsfølelse stimuleres utvivlsomt stærkt på grund af de store vanskeligheder ved udbytterig kontakt med hørende, og det er rimeligt at antage, at det er denne gruppepåvirkning, der virker kraftigt profylaktisk mod lovovertrædelser, selv blandt folk, hvor betingelserne for den samfundsmæssige tilpasning er yderst dårlige.

Et ganske lille antal optages ikke i dette intensive fællesskab. Af den ene eller anden grund, undertiden tilsyneladende ret tilfældigt, falder en eller anden på et eller andet tidspunkt, undertiden allerede i de ganske unge år, „udenfor“, og der er i den nuværende organisationsform ikke tilstrækkelig støtte til en genindpasning af disse få. Et professionelt betonet kammeratligt forsorgsarbejde kunne muligt påny bringe disse få i kontakt med de øvrige døvstumme. Som det er nu, undgår de foreningen, finder på undskyldninger om hellere at ville være sammen med talende etc., fordi de ikke føler sig velsete og tildels heller ikke er velsete i kredsen.

At disse mennesker skulle være så helt umulige at samarbejde med er mindre sandsynligt i betragtning af de begrænsede vanskeligheder, de vanskeligste af dem frembyder i forvaringsanstalten, hvor muligheden for at yde saglig, sprogligt underbygget støtte fortsat er meget utilfredsstillende, omend et par af funktionærerne har forsøgt at lære døvstummesprog.

Det er utvivlsomt vanskeligt at placere byprægede døvstumme i et rent landmiljø, og man må regne med, at der også i fremtiden vil være en del tilfælde, hvor der for kortere eller længere tid er brug for en noget mindre alvorlig reaktionsform end psykopatforvaring, men dog en vis form for beskyttelse af samfundet og mulighed for bedre psykiatrisk behandling af de ikke uvæsentlige personlighedsafvigelser, der her er tale om.

Det synes derfor meget påkrævet, at der snarest etableres et hjem, der ud fra moderne socialpsykiatriske arbejdsprincipper kan påtage sig løsningen af den særdeles vanskelige opgave at behandle disse psykisk afvigende, der ikke nødvendigvis må være på en psykiatrisk institutions urolige afdeling, eller sikret bag en ringmur.

I øjeblikket er der blandt de forskellige institutioner, der har med døvstumme at gøre, en sørgelig enighed om at forsøge at blive fri for disse utilpassede. Tilfældene 28, 31 og 32 taler deres meget tydelige sprog herom. Det er i betragtning af de mange bekymringer og sorger, disse mennesker og deres pårørende må gennemgå og under hensyn til problemets talmæssigt ringe størrelse, urimeligt, at dette skal fortsætte. Det må være muligt at etablere en speciel socialpsykiatrisk trænet forsorgsafdeling med indsigt i de døvstummes særlige problemer, således at man kun i korte perioder, om overhovedet, tvinges til at anbringe døvstumme i forvaringsanstalten i Herstedvester. Bliver anbringelse her absolut nødvendig, ville det være rimeligt, at en specialkyndig forsorg fortsætter den behandlingsmæssige kontakt under opholdet her i nært samarbejde med anstaltens daglige personale. Med en mulighed for fortsat at optage disse særligt vanskelige tilfælde i en hyggelig pension, hvor de kan finde et hjemms varme og hygge, vil det være muligt yderligere at nedbringe de døvstummes kriminalitet og asocialitet.

Det vil sikkert være af interesse at undersøge, hvilke døvstumme og døvblevne, der henligger på vore sindssygehospitaler og eventuelt forsøge, om man ved moderne psykoterapi udøvet af specielt døvstummekyndige også kunne bedre disse patienters kår.

Resumé:

Der gives en oversigt over kriminaliteten blandt døvstumme mænd. Der findes et stort islæt af seksualkriminalitet, men den samlede kriminalitet er på grund af det ringe antal berigelseskriminelle påfaldende lille. Umodenhed, ringe begavelse og primitivitet præger det store flertal af de kriminelle døvstumme.

Placeringen af særligt adfærdsvanskelige i psykopatforvaringsanstalt bør undgås, og der bør etableres en døvstummekyndig socialpsykiatrisk trænet forsorg, der specielt kan støtte den vanskeligst stillede del af de døvstumme, og som i hvert fald i perioder har mulighed for at give disse ophold under særligt beskyttede forhold og hjælpe dem igang igen arbejdsmæssigt. Der menes hermed en slags permanent hjem i egentligste forstand, hvor disse kan få den følelsesmæssige tilknytning til forstående, kyndige voksne, som de har savnet så stærkt.

Jørgen Remvig.

Georg K. Stürup.